

Logo Klant

Integraal Risicodashboard Pensioenfonds <Naam>

<Naam>

<datum>

Concept vulling / Nader in te vullen met u

Integraal Risicodashboard	
RISK123	Met de Risk1-2-3 is aangesloten op de gelaagde informatie verstrekking over de pensioenregeling zoals weergegeven in het Pensioen 1-2-3. De Pensioen1-2-3 komt voort uit de Wet pensioencommunicatie die op 1 juli 2015 in werking is getreden. Na het lezen van laag 1 heeft een bestuurder de belangrijkste elementen van het risicomanagement van het pensioenfonds inzichtelijk. Wanneer de wens bestaat om in meer detail te kijken naar een specifiek element heeft de bestuurder de keuze om binnen het dashboard naar laag 2 te springen of buiten het dashboard naar laag 3. Deze derde laag bestaat uit de uitgebreide rapportages die de onderliggende commissies ontvangen. Voor de beleggingscommissie is dit bijvoorbeeld de vermogensbeheerrapportage.
123	• Samenvatting van de risico indicatoren gekoppeld aan de risk appetite • Inzicht in de top 10 strategische en operationele risico's • Inzicht in de impact op risicomanagement van de belangrijkste bestuursbesluiten in het afgelopen kwartaal • Inzicht van de belangrijkste uitstaande acties, incidenten en controls.
123	• Inzicht effectiviteit beheersmaatregelen • Overzicht actielijst • Het incidentenregister • Risk appetite dashboard per domein van het RAVC-model
Bestaande rapportages	
Lijst met onderliggende rapportages	
123	1 Vermogensbeheerrapportage 2 Rapporage pensioenuitvoerder 3 SLA-rapportage 4 nader door u in te vullen 5 6 7 8 9 10

Integraal Risicodashboard		
Risicodasboard (1)	Pagina 1	1 2 3
Risicodasboard (2)	Pagina 2	
Controls	Pagina 3	1 2 3
Acties	Pagina 4	
Incidentenregister	Pagina 5	
Besturingsfilosofie	Pagina 6	
Reputatiemanagement	Pagina 7	
Product & Regeling	Pagina 8	
Kapitaalmanagement	Pagina 9	
Definities	Pagina 10	

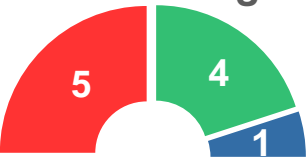
Risicohouding & Risk Appetite

Besturingsfilosofie

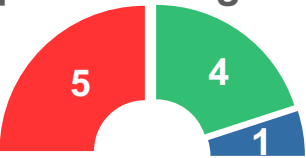
Gebalanceerd

Reputatiemanagement

Kritisch

Kapitaalmanagement

Gebalanceerd

Producten & Regeling

Null

Ondermaats

Binnen de bandbreedte

Bovenmaats

Strategische en Operationele Risico's

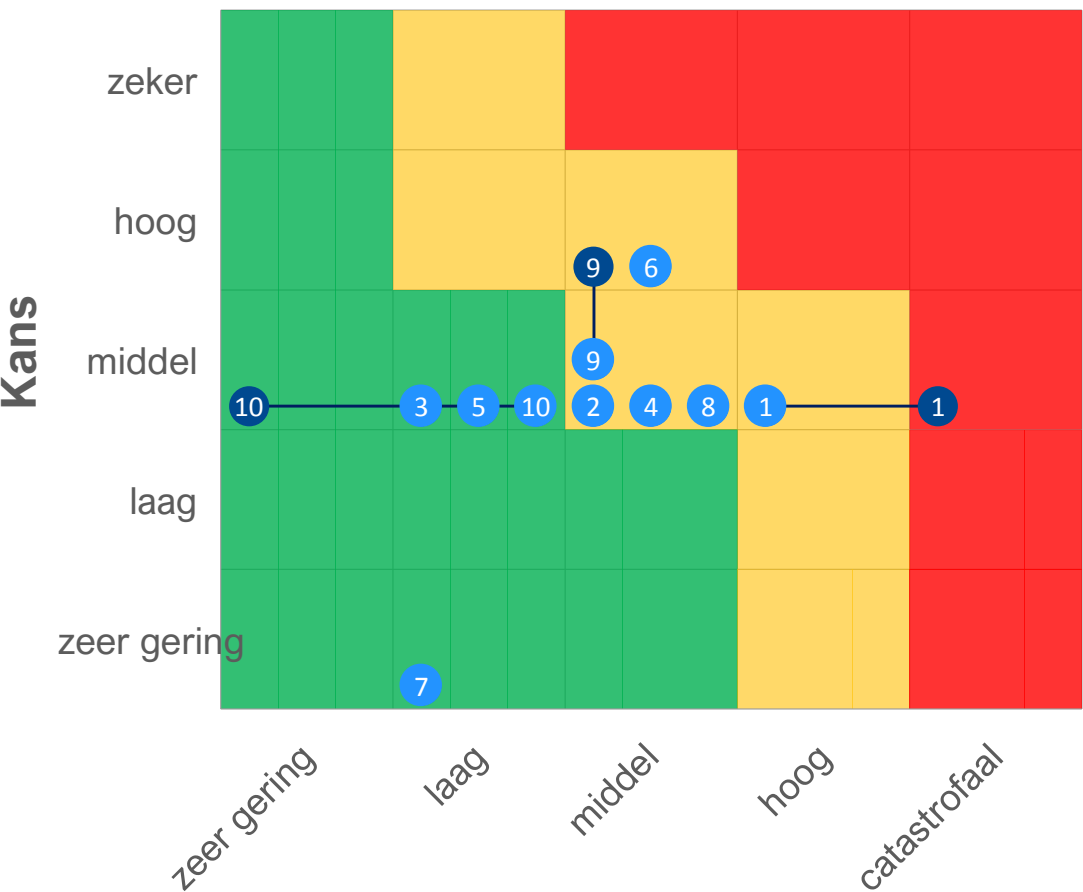
Strategische risico's

Q2 2018

Q3 2018

Strategische risico's

1. Marktrisico
2. Renterisico
3. Langlevenrisico
4. Veranderingen in het pensioenstelsel
5. Structureel te lage premie
6. Inflatierisico
7. Liquiditeitsrisico
8. Uitlegbaarheid
9. Onvoldoende inzicht in processen en kwaliteit uitvoerder
10. IT-risico bij de pensioenuitvoerder

Operationele risico's

1. Nader in te vullen met u
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Operationele risico's

Impact

Impact

Risk opinie

Nader in te vullen met u

Bestuursbesluiten in Q3 2018

Beschrijving		Impact op risicomanagement
1	Nader in te vullen met u	
2		
3		
4		
5		
6		

Risico's die de aandacht vragen van het bestuur

Risico's		t=0	t=1	Toelichting ontwikkeling	RAI	Status controls	Incident	Acties status	Te nemen acties
1	Marktrisico	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst	↑	↓	-	-	Nader in te vullen met u
2	Renterisico	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
3	Langlevenrisico	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
4	Veranderingen pensioenstelsel	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
5	Structureel te lage premie	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
6	Inflatierisico	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
7	Liquiditeitsrisico	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
8	IT-risico pensioenuitvoerder	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
9	Uitlegbaarheid	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u
10	Onvoldoende kennis en kunde onder veranderingen te initiëren.	●	●	De beheersmaatregel is niet langer effectief; of Netto risico is ongewenst					Nader in te vullen met u

- Alle beheersmaatregelen bij het risico zijn effectief (opzet, bestaan, werking) en zijn conform planning getest.
- > 50% van de beheersmaatregelen bij het risico zijn niet-effectief (opzet, bestaan, werking) en/of niet conform planning getest.
- ≤ 50% van de beheersmaatregelen bij het risico zijn niet-effectief (opzet, bestaan, werking) en/of niet-conform planning getest.

- ↑ Positieve ontwikkeling ten opzichte van voorgaand kwartaal
- ↓ Negatieve ontwikkeling ten opzichte van voorgaand kwartaal
- Gelijk gebleven ten opzichte van voorgaand kwartaal

Effectiviteit beheersmaatregelen control matrix

Fictieve vulling

Logo Klant

Risico	Toelichting effectiviteit beheersmaatregel	Opzet	Bestaan	Werking	Benodigde actie	Q3 2018	Q2 2018	Q1 2018	Q4 2017
1 Marktrisico	- Diversificatie - ALM-studies - Derivatenconstructies	●	●	●	Nader in te vullen met u	●	●	●	
2 Renterisico	- renteafdkking - SAA	●	●	●	Nader in te vullen met u	●	●	●	
3 Langlevenrisico	- Onderdeel ALM-studie - Meestijgende pensioenleeftijd - Premiestuur	●	●	●	Nader in te vullen met u	●	●	●	
4 Verandering pensioenstelsel	- Volgen wet- en regelgeving (uitvoerder) - Expliciet onderdeel van bestuursagenda	●	●	●	Nader in te vullen met u	●	●	●	
5									
6									
7									
8									
9									
10									

- Alle beheersmaatregelen bij het risico zijn effectief (opzet, bestaan, werking) en zijn conform planning getest.
- > 50% van de beheersmaatregelen bij het risico zijn niet-effectief (opzet, bestaan, werking) en/of niet conform planning getest.
- ≤ 50% van de beheersmaatregelen bij het risico zijn niet-effectief (opzet, bestaan, werking) en/of niet-conform planning getest.

	Risico	Actie	Actiehouder	Deadline	Status	Toelichting
1	Nader in te vullen met u	Nader in te vullen met u	Nader in te vullen met u			Nader in te vullen met u
2	Nader in te vullen met u	Nader in te vullen met u	Nader in te vullen met u			Nader in te vullen met u
3						Afgesloten
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

- Conform planning
- Naar verwachting wordt de deadline/resultaat of doelstelling niet gehaald
- Deadline overschreden en/of doelstelling niet gerealiseerd
- Afgesloten

Risico	Incident	Bron	Toelichting	Noodzaak structurele maatregelen nee/ja	Opvolging	Status
Nader in te vullen met u 1	Nader in te vullen met u		Nader in te vullen met u		Nader in te vullen met u	
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

- Conform planning
- Naar verwachting wordt de deadline/resultaat of doelstelling niet gehaald
- Deadline overschreden en/of doelstelling niet gerealiseerd

Bron:

Risk Appetite

Risicotolerantie

Risicobereidheidsprincipes

Risk Appetite indicator

streefwaarde

ondermaats <

bovenmaats >

1. Wij willen in gezamenlijkheid besluiten en acteren, vanuit een
1 gezamenlijke agenda.

Voor alle besluiten geldt een eis van enkelvoudige meerderheid

100%

100%

100%

2 Wij willen volledig overwogen besluiten vanuit evenwichtige belangen-
2 en risicoafwegingen

Beoordeling zelfevaluatie

9

8

10

3 Countervailing power is noodzakelijk voor goed besluitvorming.

Beoordeling zelfevaluatie

8

7

10

4 Wij willen besluitvorming vanuit deskundigheid (adequaat begrip van
4 materie) in en om het bestuur

Bestuurders met adequate deskundigheid, per besluit

90%

80%

100%

5 Wij willen dat onze uitvoerders zich volgens onze wensen en
5 verwachtingen richten tot onze deelnemers

Beoordeling uitvoerder door bestuur

8

7

10

6 Nader in te vullen met u

Nader in te vullen met u

De performance binnen bandbreedte (ondermaats en bovenmaats)

De performance buiten de ondermaatse tolerantiegrens het risico is hoger dan gewenst.

De performance buiten de bovenmaatse tolerantiegrens; het risico is lager dan gewenst

Monitoring van Risk Appetite

Gerealiseerde performance RAI

Q3 2018

Q4 2018

Q1 2019

Q2 2019

Bron:

Risk Appetite

Risicotolerantie

Risicobereidheidsprincipes

Risk Appetite indicator

streefwaarde

ondermaats <

bovenmaats >

Monitoring van Risk Appetite

Q3 2018

Q4 2018

Q1 2019

Q2 2019

1 Wij willen een hoge mate van vertrouwen van onze deelnemers en werkgevers hebben.

Cijfer tevredenheidsonderzoek

9

8

10

2 Wij willen onze deelnemers en werkgevers altijd juiste en tijdige informatie verstrekken, waarbij het belang van het fonds als geheel leidend is.

Cijfer tevredenheidsonderzoek

8

7

10

3 Wet- en regelgeving staat voorop in hoe wij handelen, ook in relatie tot uitbesteding.

Aantal boetes en aanwijzingen per jaar

0

1

0

4 Beleid moet maatschappelijk aanvaardbaar zijn.

Cijfer tevredenheidsonderzoek

8

7

10

5 Nader in te vullen met u

Nader in te vullen met u

...

...

...

...

De performance binnen bandbreedte (ondermaats en bovenmaats)

De performance buiten de ondermaatse tolerantiegrens het risico is hoger dan gewenst.

De performance buiten de bovenmaatse tolerantiegrens; het risico is lager dan gewenst

Bron:

Risk Appetite

Risicotolerantie

Risicobereidheidsprincipes

Risk Appetite indicator

streefwaarde

ondermaats <

bovenmaats >

Monitoring van Risk Appetite

Q3 2018

Q4 2018

Q1 2019

Q2 2019

1 Wij willen dat automatisering bij een proactief handelende uitvoerder bijdraagt aan kostenefficiëntie

Voorstel innovatie vanuit de uitvoerder

1

0

2

2 IT moet flexibel zijn vormgegeven

Externe toets (per 2 jaar)

1

0

2

3 Gegevensverwerking moet tijdig en volledig zijn, evenals communicatie naar de klant.

aantal dagen vertraging

0

0

0

4 Cybersecurity moet op orde zijn.

Externe toets (per 2 jaar)

1

0

2

5 Wij willen besluiten nemen op basis van actuele, betrouwbare, volledige data, tijdig aangeleverd door uitbestedingsrelaties

aantal dagen vertraging

0

0

0

6 Wij willen business continuity waarborgen zodat onze uitkeringen en premieheffingen tijdig en juist zijn

Uitval IT systeem (uren)

0

3

0

7 Wij willen zicht hebben op key person risks (in onderuitbesteding) bij onze uitbestedingsrelaties

Risicoanalyse uitvoeren (per aantal jaren)

1

2

0,5

Nader in te vullen met u

Nader in te vullen met u

De performance binnen bandbreedte (ondermaats en bovenmaats)

De performance buiten de ondermaatse tolerantiegrens het risico is hoger dan gewenst.

De performance buiten de bovenmaatse tolerantiegrens; het risico is lager dan gewenst

Bron:

Risk Appetite

Monitoring van Risk Appetite

Risicotolerantie

Risicobereidheidsprincipes

Risk Appetite indicator

streefwaarde

ondermaats <

bovenmaats >

Q3 2018

Q4 2018

Q1 2019

Q2 2019

1 Het nemen van risico wordt op termijn beloond

Nader in te vullen met u

2 Tactisch beleid heeft toegevoegde waarde bij het realiseren van de lange termijn doelstellingen

Nader in te vullen met u

3 Diversificatie is belangrijk

Nader in te vullen met u

4 Strategische assetallocatie en de mate van renteafdekking zijn de belangrijkste risico- en rendementskeuzes binnen het beleggingsbeleid.

Nader in te vullen met u

5 De markt kan niet structureel worden verslagen.

Nader in te vullen met u

6 Wij geloven in een evenwichtsniveau in de markt.

Nader in te vullen met u

7 Duurzaamheid (ESG/Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)) is belangrijk.

Nader in te vullen met u

8 Fraude tolereren wij niet.

Aantal fraudegevallen

0

0

0

9 Wij willen conform ons beleid beleggen in maatschappelijk aanvaardbare producten c.q. organisaties

Aantal gebleken afwijkingen van ESG-beleid (per jaar)

0

0

0

10 De producten waarin wij beleggen moeten uitlegbaar zijn.

Bestuurders met adequate deskundigheid, per besluit

90%

80%

100%

De performance binnen bandbreedte (ondermaats en bovenmaats)

De performance buiten de ondermaatse tolerantiegrens het risico is hoger dan gewenst.

De performance buiten de bovenmaatse tolerantiegrens; het risico is lager dan gewenst

Naam sheet	Doel
<i>Risicodashboard</i>	Managementsamenvatting risico's
<i>Besturingsfilosofie</i>	Monitoring van de risicohouding en risicobereidheid voor Besturingsfilosofie.
<i>Reputatiemanagement</i>	Monitoring van de risicohouding en risicobereidheid voor Reputatiemanagement.
<i>Producten & Regeling</i>	Monitoring van de risicohouding en risicobereidheid voor Producten & Regeling.
<i>Kapitaalmanagement</i>	Monitoring van de risicohouding en risicobereidheid voor Kapitaalmanagement.
<i>Beheersmaatregelen</i>	Effectiviteit beheersmaatregelen
<i>Actielijst</i>	Actielijst